

Kapellerpoort 1
6041 HZ Roermond
T (0475) 386 410
E info@nmflimburg.nl
I www.nmflimburg.nl

Triodos bank
IBAN NL 88 TRIO 0212336207
BIC TRIONL2U
KvK 41076356
BTW 0030.42.753.B01

College van B&W Venray
Postbus 500
5800 AM Venray

Roermond: 12 maart 2021

Betreft: Zienswijze Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Ysselsteynseweg 25 Heide

Van: G. Lenstra

Kenmerk: 21.15 / GL / 292.14.8

Geacht College,

De Natuur- en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg) heeft kennis genomen van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau MER Ysselsteynseweg 25 Heide. Hieronder treft u onze zienswijze op deze notitie aan.

Aanpak van de mestproblematiek bij de bron: minder dieren

De NMF Limburg pleit ervoor het probleem van het mestoverschot bij de bron aan te pakken. Mestfabrieken worden namelijk gebouwd omdat in Limburg simpelweg te veel mest wordt geproduceerd door het enorme aantal varkens, kippen, geiten en niet-grondgebonden melkvee. In Limburg leven na de provincie Noord-Brabant de meeste varkens, namelijk bijna 2 miljoen. Daarnaast staat Limburg van alle provincies op een derde plaats qua aantal kippen, namelijk bijna 16 miljoen. Ter vergelijking: het aantal inwoners in Limburg in 2020 bedroeg 1,1 miljoen (bron: CBS, periode 2020). Een echte oplossing van de mestproblematiek is om minder landbouwdieren te houden.

Minder landbouwdieren betekent ook een oplossing voor andere problemen, zoals de depositie van ammoniak. Volgens Kenniscentrum InfoMil is het overgrote deel van de ammoniakemissie in ons land afkomstig van de landbouw, namelijk meer dan 90 procent. De belangrijkste bronnen zijn veestallen, toediening van dierlijke en kunstmest, beweiding en mestopslag. De depositie van ammoniak zorgt ervoor dat de bodem rijk wordt aan voedingsstoffen, waardoor zeldzame planten die juist voedselarme grond nodig hebben verdwijnen en de biodiversiteit achteruit gaat. De Kritische Depositie Waarde wordt in de meeste Limburgse Natura 2000-gebieden (fors) overschreden.

Waterwinbedrijven geven daarnaast aan dat de drinkwaterwinning gevaar loopt door verontreiniging met meststoffen. In Nederland wordt op ruim tweehonderd punten grondwater gewonnen voor drinkwater. Op 89 van die punten zijn tussen 2000 en 2015 hogere doses meststoffen gemeten dan wettelijk toegestaan. Er zijn de afgelopen jaren 21 waterwinpunten gesloten omdat het water zo vervuild was dat zuiveren te kostbaar werd.

Omwonenden van mestfabrieken ervaren veel geluid- en stankoverlast

Veel omwonenden van mestfabrieken ervaren geluidoverlast van af en aan rijdende vrachtwagens met mest en stankoverlast blijkt uit het rapport 'Overlast door mestfabrieken' van de Brabantse Milieufederatie uit 2020 (https://www.brabantsemilieufederatie.nl/wp-content/uploads/sites/18/2020/11/BMF_rapport-overlast-door-mestfabrieken_202011.pdf). In dit rapport hebben 80 omwonenden van mestfabrieken een enquête ingevuld. Maar liefst 85% van de respondenten zegt stankoverlast te ervaren en 31% geeft aan gezondheidsklachten te hebben.

Gezondheidsrisico's van mestfabrieken

Uit literatuuronderzoek door het RIVM (Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu) blijkt dat er nog weinig onderzoek is gedaan naar eventuele infectierisico's van mest (<https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2017-0100.pdf>). Gebleken is dat onderzochte ziekteverwekkende bacteriën vaak in mest voorkomen en dat deze zich kunnen verspreiden via water of lucht. Om vast te stellen in hoeverre mest bijdraagt aan de ziektelast in Nederland is meer onderzoek nodig.

Ook de GGD geeft aan dat het aannemelijk is dat gezondheidsklachten van omwonenden van mestfabrieken veroorzaakt worden door de uitstoot van irriterende en toxische stoffen van deze fabrieken. Voor de beleving van gezondheidsrisico's verwijzen we naar het GGD- onderzoek van 2019, waarin de GGD overheden oproept om deze klachten serieus te nemen:

<https://www.ggdboz.nl/nieuws/Documents/Rapport%20onderzoek%20Risicoperceptie%20Mestbewerking.pdf>.

Opkopen van dierproductierechten in plaats van subsidie aan mestfabrieken

Bestaande mestfabrieken zijn vaak niet rendabel en worden overeind gehouden met overheidsgeld. Namens het Ministerie van Economische Zaken verdeelde de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in tien jaar tijd een kwart miljard euro onder eigenaren van 115 mestverwerkers: <https://nos.nl/artikel/2284896-mestfabrieken-frauderen-op-grote-schaal-met-afval-en-subsidies.html> Geld van de overheid kan beter worden benut voor het opkopen van dierproductierechten, zodat het aantal varkens van stoppende varkensboeren uit de markt wordt gehaald en niet wordt doorverkocht aan varkensbedrijven die willen uitbreiden. Met deze oplossing neemt het aantal varkens af en daarmee ook het mestoverschot en de behoefte aan meer mestfabrieken. Een echt duurzame oplossing.

Conclusie en aanbevelingen

Door te kiezen voor echte oplossingen – minder dieren - is de geplande uitbreiding van de capaciteit van de bestaande mestfabriek aan de Ysselsteynseweg 25 in Heide, waarbij de capaciteit bijna 3x (!) zo groot wordt, volgens ons overbodig. Beter voor de volksgezondheid, dierenwelzijn, natuur en de kwaliteit van de leefomgeving. Wij verzoeken u om dit scenario verder uit te werken in de op te stellen MER plus de hieronder genoemde zaken:

- **Neem de afname van de veestapel en daarmee een verminderd mestoverschot mee in de MER**

Het is essentieel om bij de omvang en locaties van mestverwerkingsinstallaties rekening te houden met de sinds langere tijd ingezette autonome daling van de veestapel. Deze daling is nog versneld doordat het rijk de afgelopen jaren fors heeft ingezet op vermindering van geuroverlast via saneringsregelingen zoals de Subsidieregeling sanering varkenshouderijen. Daarnaast was er ook een Stoppersregeling voor varkens- en pluimveehouders. Daarbij komt nog dat een aanzienlijk deel van de veehouderijbedrijven geen opvolger heeft én dat in de in 2020 aangenomen Stikstofwet twee miljard euro is gereserveerd voor maatregelen om stikstofuitstoot te beperken, waaronder het uitkopen van boeren.

- **Breng alle meststromen in beeld**

Het is van belang om te bepalen of de beoogde vergrote capaciteit van de mestfabriek aan de Ysselsteynseweg 25 te Heide is gebaseerd op alleen de mestproductie van de varkensbedrijven van Houbensteyn of dat er ook mest van elders (andere bedrijven van andere eigenaren) aangevoerd wordt. Als dat laatste het geval is, is dan precies bekend van welke bedrijven mest aangevoerd zal worden? Dat laatste is noodzakelijk om te kunnen berekenen wat de milieuwinst is van mestverwerking op één centrale plek versus mestverwerking op diverse locaties. Bijvoorbeeld om te kunnen berekenen op welke locaties stikstofemissie vermindert door het weghalen van mestverwerking daar en wat daarmee het uiteindelijke effect is van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden, omdat de stikstofemissie aan de Ysselsteynseweg 25 zal toenemen. Daarnaast is een totaaloverzicht van alle meststromen noodzakelijk om te kunnen bepalen hoeveel mestverwerkingscapaciteit überhaupt nodig is.

- **Grootschalige mestverwerking hoort thuis op een industrieterrein**

Grootschalige mestverwerking gedraagt zich in omvang, milieubelasting en logistiek als een industriële activiteit en hoort daarom thuis op een industrieterrein. In de provincie Noord-Brabant is dat al zo geregeld: het huidige mestbeleid van de provincie Noord-Brabant ziet mestbewerking als een industriële activiteit die thuishoort op bedrijventerreinen waar middelzware tot zware milieucategorieën zijn toegestaan met de bijbehorende normen.

Hoogachtend,

Stichting Natuur en Milieufederatie Limburg,

Ton Hermanussen
directeur